

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ФИЛОСОФИЯ

30 август 2013 г., Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Обвързването на личната реализация с таланта и мотивацията е характерно за:

- А) бихейвиористичната психология
- Б) фройдистката психология
- В) хуманистичната психология
- Г) структуралистичната психология

2. Коя от посочените стратегии НЕ допринася за конструктивно решаване на конфликти?

- А) изслушване и разбиране
- Б) премълчаване и избягване
- В) посредничество и преговори
- Г) сътрудничество и коопериране

3. Умението за съпреживявяне в психологията се нарича:

- А) рефлексия
- Б) воля
- В) комуникация
- Г) емпатия

4. Сангвиникът е:

- А) тип памет
- Б) длъжност в античното общество
- В) тип темперамент
- Г) пост в църковата йерархия през средновековието

5. По какво принципно се различават интровертът и екстравертът?

- А) по нивото на своята интелигентност
- Б) по своя социален статус
- В) по насочеността на психичния им живот
- Г) по степента на образованост

6. Кои функции на семейството са най-благоприятни за установяване на балансирани отношения между родители и деца в периода на юношеството?

- А) налагане и контрол
- Б) обгрижване и защита
- В) разбиране и подкрепа
- Г) поощрение и наказание

7. Какъв тип е умозаключението „Всички плодове са полезни. Ябълките са плодове. Следователно ябълките са полезни.”?

- А) индуктивно
- Б) дедуктивно
- В) противоречиво
- Г) традуктивно

8. При кое от изброените условия съждението „Ако хвърля камък, то ще счупя прозореца” ще бъде НЕИСТИННО?

- А) „Хвърлям камък, но прозорецът не се чупи.”
- Б) „Не хвърлям камък и прозорецът не се чупи.”
- В) „Хвърлям камък и прозорецът се чупи.”
- Г) „Не хвърлям камък, но прозорецът се чупи.”

9. Кое от изброените съждения е частноотрицателно?

- А) „Някои птици са хищни.”
- Б) „Нито едно лекарство не е безвредно.”
- В) „Всички котки са бързи.”
- Г) „Някои хора не са богати.”

10. Коя от изброените двойки НЕ включва понятия в отношение на род към вид?

- А) книга и учебник
- Б) живо същество и животно
- В) крак и стъпало
- Г) бозайник и мечка

11. Кое от изброените понятия НЕ е общо по обем?

- А) шапка
- Б) раница
- В) връх Ботев
- Г) обувки

12. Какво изследва логиката като наука?

- А) фактите на опита
- Б) смисъла на живота
- В) формите на мисленето
- Г) съдържанието на познанието

13. С какво НЕ е свързан изборът в етиката на екзистенциализма?

- А) с пълнотата на знанието
- Б) с проклятието на свободата
- В) с тревогата и безнадеждността
- Г) с личната отговорност

14. Песимистичният мироглед е свързан със:

- А) съмнението в преценката
- Б) радостта от утрешния ден
- В) идеята за упадък
- Г) чувството за скука

15. Автономията на волята е необходимо свързана със:

- А) моралната свобода
- Б) волята за власт
- В) националната свобода
- Г) свободата на словото

16. Безстрастието е състояние, което най-плътно се доближава до:

- А) логическата безсмисленост
- Б) феминистката грижа
- В) естетическата безформеност
- Г) стоическата апатия

17. Способността за моралната оценка на собствените действия в етиката се свързва с понятието:

- А) съвест
- Б) чест
- В) грях
- Г) порок

18. Понятието „етос“ НЕ означава:

- А) обичай
- Б) нрав
- В) морал
- Г) етнос

19. Според Конституцията на Република България към държавните структури НЕ принадлежи:

- А) общината
- Б) президентството
- В) прокуратурата
- Г) парламента

20. Кой античен мислител защитава тезата, че държавата е естествена общност и съществува по природа?

- А) Маркс
- Б) Аристотел
- В) Хобс
- Г) Лок

21. Кой раздел от правото урежда отношенията между работещите и работодателите?

- А) семейно право
- Б) търговско право
- В) наказателно право
- Г) трудово право

22. Какво изследва философията на правото?

- А) принципите на правото изобщо
- Б) детайлите на позитивното право
- В) детайлите на наказателното право
- Г) правните системи на отделните държави

23. Коя институция определя наказанието на престъпника в правото?

- А) прокуратурата
- Б) президентът
- В) съдът
- Г) полицията

24. Кои понятия описват основни дялове в правото?

- А) справедливо и несправедливо
- Б) абсолютно и относително
- В) морално и неморално
- Г) публично и частно

25. Философският скептицизъм се основава на:

- А) принципното съмнение в познаваемостта на нещата
- Б) вярата в неограничената познаваемост на нещата
- В) идеята за прогреса на научното познание
- Г) удоволствието от познанието

26. Кое понятие НЕ е от специален интерес за философията?

- А) субстанция
- Б) синус
- В) логос
- Г) битие

27. Коя от следните методологични нагласи НЕ възниква в античната философия?

- А) майевтика
- Б) диалектика
- В) софистика
- Г) феноменология

28. Като тип философско учение емпиризмът:

- А) разглежда разума като основен източник на познанието
- Б) разглежда опита като основен източник на познанието
- В) разглежда интуицията като основен източник на познанието
- Г) не разглежда въпроса за източниците на познанието

29. Средновековната философия е тясно свързана със:

- А) теологията
- Б) митологията
- В) статистиката
- Г) архивистиката

30. С кое философско понятие се описва сетивното и непосредственото познание?

- А) опит
- Б) теория
- В) хипотеза
- Г) експеримент

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. С името на кой древногръцки философ се свързва идеята за Доброто?

32. В свитъка за свободни отговори посочете имената на двама философи, създали философска концепция за правото или за държавата.

33. Посочете кои от посочените двойки понятия са противни:

1. студено – топло
2. ученик – студент
3. светло – тъмно
4. бозайник – влечуго

34. Защо конфликтите могат да имат конструктивно значение в психологията? Посочете три аспекта, които изразяват съзидателния смисъл на конфликтите.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„Има цена, която трябва да се плати за привилегията „да бъдеш в общността” – тя е невидима и не ни безпокои само докато общността е мечта. Цената се плаща за сметка на свободата, наричана по различен начин – „автономия”, „право на самоутвърждаване”, „право да бъдеш това, което си”. Каквото и да изберете, нещо печелите и нещо губите. Да загубиш общността, значи да загубиш сигурността; да спечелиш общността, ако това се случи, скоро би започнало да означава да загубиш свободата. Сигурността и свободата са двете еднакво скъпи и жадувани ценности, които могат да бъдат повече или по-малко в равновесие, но едва ли някога напълно примирени и без търкане помежду им. Във всеки случай няма готова рецепта за такова примирение – още не е измислена. Проблемът е, че рецептата, по която „действително съществуващите общности” са създавани, само прави по-натрапчиво и по-трудно за изглаждане противоречието между сигурността и свободата.

Спорът между свободата и сигурността, а така и спорът между общността и индивида, изглежда не може да бъде решен и ще стои открит и занаяпред. Но това, че не намираме правилното решение и че сме фрустрирани от решения, които вече сме вземали, не ще ни откаже от търсенето – ще продължаваме да опитваме, бидейки хора, нито можем да осъществим надеждата, нито да престанем да се надяваме.”

Зигмунд Бауман, „Общността”

35. Как се разбира свободата според текста?

36. Как са свързани понятията „сигурност” и „свобода”?

37. В какво се състои противоречието между сигурността и свободата?

**38. Какъв е изводът на автора в текста? Аргументирайте в едно-две изречения
Ваша позиция по темата.**

*В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените
фрагменти!*

1. „Смисълът (на живота) е нещо, което по-скоро може да се намери, отколкото да се
придаде, по-скоро да се открие, отколкото да се измисли.”

Виктор Франкл

2. „Две неща изпълват духа с винаги нарастващо възхищение и страхопочитание ...:
звездното небе над мен и моралният закон в мен.”

Имануел Кант

3. „Правата са морално качество на личността, даващо ѝ възможност да притежава или
да извършва нещо справедливо.”

Хуго Гроций